

UNIVERSITEIT • STELLENBOSCH • UNIVERSITY
jou kennisvennoot • your knowledge partner

BESTUURSVERSLAG VAN DIE VISEREKTOR: SOSIALE IMPAK, TRANSFORMASIE EN PERSONEEL (SITP) AAN DIE RAADSVERGADERING VAN DIE UNIVERSITEIT STELLENBOSCH (US) OP 18 JUNIE 2018

Geagte Voorsitter en lede van die vergadering

Dit is vir ons aangenaam om verslag te lewer oor die aktiwiteite van die Verantwoordelikhedsentrum (VS) vir Sosiale Impak, Transformasie en Personeel (SITP) vir die tydperk 1 Junie 2017 tot 30 April 2018.

1. Inleiding

Die SITP-verantwoordelikhedsentrum streef daarna om 'n onderskeie bydrae tot die US te lewer deur die sentrale institusionele strewing om 'n transformerende instelling te wees wat transformatief op die samelewing, in plaaslike en wêreldwye kontekste, 'n impak maak. Sy menslike hulpbronne van personeel, studente, alumni, belanghebbendes, rolspelers en institusionele vennootskappe verseker die lewering van uitstekende, transformerende en treffende akademiese programme van leer en onderrig, navorsing en innovasie.

Die VS vir SITP voeg waarde toe tot die US se program van aksie deur die akademiese projek te ondersteun; professionele, toeganklike, relevante en kundige dienste te lewer; en 'n pasgemaakte dienslewering benadering te volg om die besondere omstandighede van kliënte te dien. Dit word gedoen deur onderskeie interafhanklike afdelings van Menslike Hulpbronne, die Transformasiekantoor, die Afdeling Sosiale Impak, Kampusgesondheidsdienste, die Universiteitsmuseum, asook die US Woordfees (insluitend die Woorde-Open-Wêreld-projek, die Buya! -projek en die Universiteitskoor).

Hierdie verslag moet saam met die Rektor se bestuursverslae geles word, wat gereeld na aspekte rakende hierdie verantwoordelikhedsentrum verwys.

2. Sosiale Impak

Die strategiese prioriteit van Sosiale Impak by die Universiteit Stellenbosch vorder aansienlik om dit in alle aktiwiteite en omgewings van die Universiteit in te bed. Ons is toenemend daartoe in staat om verslag te lewer oor bepaalde sosiale impakinisiatiewe van al die universiteitsomgewings; in fakulteite, verantwoordelikhedsentrums en alle aspekte van die universiteitslewe. In hierdie verslag word slegs 'n seleksie van institusionele inisiatiewe aangebied. Wanneer die Sosiale Impak Kennisplatform (SIKP), wat hieronder bespreek word, meer bevredigend gepopuleer is, kan daar ook meer omvattend oor die sosiale impakinisiatiewe van alle fakulteite gerapporteer word.

- 2.1 Die US se *Institusionele Plan 2017-2022* verklaar dat die konsekwente en doelbewuste fokus op die generiese en spesifieke sosiale impak van beide leer en onderrig sowel as navorsing en innovasie, die **transformatiewe sosiale impak** van die Universiteit verhoog. Hierdie visie word deur die US se Sosiale Impak Strategiese Plan (SISP) gelei. Sosiale Impak word dus verstaan as sistemies aangesien dit in alle US-omgewings (Fakulteite en PASS-omgewings) **ingebed** is.
- 2.2 Die [Sosiale Impak Kennisplatform \(SIKP\)](#) spog tot dusver met 100 geregistreerde sosiale impakinisiatiewe op die gebied van navorsing en innovasie, onderrig en leer, asook vrywilligheidswerk. Die platform – **die eerste van sy soort in die Suid-Afrikaanse hoër onderwyskonteks** – is amptelik op 20 September 2017 by die *Social Impact Symposium* geloods. Dit vergemaklik samewerking tussen interne en eksterne vennote om sodoende volhoubare verandering in die omliggende gemeenskappe van die US kampusse, die res van die land en kontinent teweeg te bring.

Die US se sosiale impak-inisiatiewe kan met behulp van verskeie soekfilters soos: impakareas, fakulteite, departemente, vennote, skole, munisipaliteite en personeellede besigtig word. Die platform is in verskeie forums, insluitend die Senaat se Sosiale Impakkomitee, die navorsingsondersteuningsforum, die Inligtings- en Kommunikasietegnologie (IKT) vir Navorsingskomitee en die IKT vir Leer- en Onderrigkomitee gedemonstreer.

- 2.3 Direk gekoppel aan die SIKP, het die eerste **Sosiale Impak elektroniese nuusbrieff**, wat voortaan die Sosiale Impak-inisiatiewe uit verskeie US-omgewings sal vertoon, in 2018 die lig gesien. Dit is gedoen in samewerking met die Afdeling Korporatiewe Kommunikasie.
- 2.4 Die vorming van nuwe **vennootskappe** en die bevordering van bestaandes is twee belangrike fasette van die implementering van die SISP. Die Universiteit Stellenbosch is 'n lid van die **Kaapse Hoëronderwyskonsortium** (beter bekend as die Cape Higher Education Consortium, oftewel CHEC) saam met die Universiteit Kaapstad (UK), die Universiteit van Wes-Kaapland (UWK) en die Kaapse Skiereilandse Universiteit vir Tegnologie (KSUT). Die Afdeling het die US in CHEC se bestuurskomitees verteenwoordig om geleenthede vir US-akademici te identifiseer om tot wedersydse voordeel saam met die Stad Kaapstad en die Wes-Kaapse regering (WKR) te werk. Die Afdeling is ook 'n aktiewe lid van CHEC se evaluerings- en keuringskomitee vir gesamentlike navorsingsprogramme waarin vier US-projekte 'n totaal van R227 730 vanaf die CHEC-Wes- Kaapse Regering-navorsingsprogram ontvang het, en een projek wat R100 000 van die CHEC–Stad Kaapstad navorsingsfonds ontvang het.
- 2.5 In die tydperk 2017/2018 het die Afdeling besluit om sy werksaamhede op vier van ses **munisipaliteite** in die Wes-Kaapprovinsie, met wie die US 'n memorandum van verstandhouding (MVV) onderteken het, te fokus. Die vier sluit Drakenstein Munisipaliteit, Breede Riviervallei Munisipaliteit, Eden Distriksmunisipaliteit, en Oudtshoorn Munisipaliteit in. Die Afdeling fasiliteer vennootskapsvergaderings met munisipaliteite om geleenthede vir die US te beding en dien as 'n hoofkontak vir die MVV's. Daar is onlangs 'n nuwe MVV onderteken met die Eden Distriksmunisipaliteit en 'n ander met Oudtshoorn Munisipaliteit word tans beding. Die Viserektor vir die

SITP is ook, in samewerking met verskeie fakulteite, betrokke by die verdieping en versterking van verskeie ander institusionele vennootskappe waaronder een van die belangrikste ontwikkelings die ondertekening van 'n nuwe MVV met die **Departement van Verdediging (DVV)** is.

- 2.6 Agt-en-twintig (28) US-akademici en professionele ondersteuningspersoneel het die **Sosiale Impak-oriënteringssessie** in die eerste semester van 2018 bygewoon. Die doel was om die Universiteit se visie duidelik te maak, veral hoe die impak op die samelewing verbeter kan word, watter rol die Afdeling vir Sosiale Impak ter ondersteuning van personeel en studente speel om hierdie visie te vervul, en watter sosiale impak-inisiatiewe bestaan - ten einde samewerking en kollektiewe leer aan te moedig.
- 2.7 Die jaarlikse Sosiale Impak Simposium wat op 20 September 2017 gehou is, is deur 70 deelnemers (insluitend studente, akademici van al tien fakulteite en personeel van PASS-omgewings) bygewoon, het 'n oorweldigende positiewe reaksie ontlok. Die institusionele aanbiedings asook die fakulteitsaanbiedings het baie positiewe reaksies uitgelok. Deelnemers het die simposium insiggewend en inspirerend gevind en het baie geleer van die werksaamhede van fakulteite. Hulle het ook die geleentheid gehad om met kollegas van ander dissiplines en fakulteite te skakel.
- 2.8 Die US-tak van die *Golden Key International Honor Society* (GK) het die jaarlikse **Toasties for Tummies** in samewerking met **Matie Gemeenskapsdiens** (MGD) aangebied. Die doel van hierdie Mandela-dag aktiwiteit was om mense van voedselsekerheidsuitdagings in ons omgewing bewus te maak. Deur die Toasties for Tummies-inisiatief aan te bied, het die personeel en studente van die US die NSO's en Organisasies wat elke dag minder bevoorregte individue van kos voorsien, van 'n dag se werk en uitgawes verlig. Verder skep Toasties for Tummies 'n geleentheid vir personeel en studente van die US om saam te kom om hul 67 minute vir Mandela-dag op te offer deur toebroodjies te maak vir diegene wat dit die meeste nodig het. Die totale koste van die Toasties for Tummies was R32 951.65 vir 10 000 toebroodjies, uitsluitend die koste vir die toebroodjies wat deur Moore Stephens Chartered Accountants gedek is. Hierdie 10 000 toebroodjies is aan **22 gemeenskapsorganisasies** versprei. Toasties for Tummies is op beide die Stellenbosch- en Tygerberg-kampusse aangebied. Op die Tygerberg-kampus is 1 500 toebroodjies en 1 500 sappe aan die pasiënte wat die buitepasiënte-afdeling by Tygerberg-hospitaal besoek het, uitgedeel. Personeellede by die Fakulteit het serpe, wat hulle aan pasiënte by die hospitaal uitgedeel het, versamel en gebrei. Hulle het ook gerieflikheidspakkies aan pasiënte in die kraamafdeling uitgedeel. Dit is goed ontvang deur beide pasiënte en personeel. Daarbenewens het Moore Stephens Chartered Accountants – een van die borge van die Toasties for Tummies-projek – dieselfde inisiatief by hul kantoor geloods.
- 2.9 Meer as 3 000 nuwelingstudente wat alle koshuise van die US verteenwoordig, het aan 'n **gemeenskapsdag**-inisiatief deelgeneem met aktiwiteite wat met bestaande sosiale impakinisiatiewe en -projekte in onder meer skole, nie-regeringsorganisasies, dagsorgsentrusse en geloofsgebaseerde gemeenskappe in en om Stellenbosch en die gemeenskappe rondom die Tygerbergkampus verbind is. Die doel was om nuwelinge aan die US- vrywilligers se sosiale impakpogings vir die jaar voor te stel. Nuwelinge

van al die koshuise en privaat studentewyke het hul sosiale impak-inisiatiewe op die Universiteit se breër **sosiale impaktemas** gefokus, naamlik Onderwys vir Almal; Indiensneming & Inklusiewe Ekonomiese Ontwikkeling; Omgewing & Volhoubaarheid; Voedselsekerheid & Gesondheid; Hulpbronne & Infrastruktuur; Veiligheid, Sekuriteit & Goeie Bestuur; en Sosiale en Gender-geregtigheid. Op 'n vreugdevolle en verbeeldingryke manier is studente wat hierdie sosiale impak-inisiatiewe begin het, gelyktydig bekendgestel aan 'n gesonde studentelewe en buitemuurse leerervarings. Die sosiale impakinisiatiewe wat deur die jaar voortgesit is, was ook daarop gerig om gemeenskapsontwikkelingsinisiatiewe vir alle nuwe studente in te stel en te bou op die strewe om sosiale impak by die US te verbeter.

- 2.10 Die bestuur van Maties Gemeenskapsdiens het op 11 en 12 Julie 2017 in Sandton, Johannesburg, 'n 2-dae-lange nasionale byeenkoms van Enactus bygewoon. **Enactus** is 'n internasionale nie-winsgewende organisasie wat daarop toegespits is om studente te inspireer om die wêreld te verbeter deur innoverende entrepreneuriese aksies. Die geleentheid is bygewoon deur meer as 10 universiteite, 24 spanne, 2 839 studente, 74 projekte en het 331,599 uur van vrywilligerswerk binne Suid-Afrika verteenwoordig. Hierdie kompetisie is georganiseer rondom die volhoubaarheidsdoelwitte van die Verenigde Nasies. Om verhoudings te versterk, het Enactus Suid-Afrika, in samewerking met MGD, onlangs 'n entrepreneurswerkswinkel by die US aangebied. Die werkwinkel, wat by die Afrika-sentrum vir MIV/VIGS-bestuur op die Stellenbosch-kampus gehou is, was daarop gerig om personeel van die verskillende universiteite in die Wes-Kaap op te lei. Personeel van die US, UK, UWK en KSUT sal nou saam met studente werk om hulle te help met innoverende besigheidsidees wat 'n sosiale impakagenda in hul plaaslike gemeenskappe sal bestuur. MGD sal die bestuurder van die Enactus-program aan die US wees.
- 2.11 Vyftien lede van gemeenskappe rondom Stellenbosch het in 2017 vir die **E'Bosch opleidingsprogramme** ingeskryf. Opleiding het op 12 Mei 2017 begin en is op 5 Augustus 2017 voltooi, waar deelnemers hul werk aan 'n paneel kon voorlê. Die primêre temas was Gemeenskapsontwikkeling, Projekbestuur en Leierskap. Hierdie kursus sal weer in 2018 aangebied word.
- 2.12 'n **Opleidingskursus** oor vrywilligerswerk wat fokus op temas soos die begrip van ontwikkeling, die impak van vrywilligerswerk, die verkenning van leierskap, innovasie en projekbeplanningskursusse is op 16 September 2017 deur nege-en-dertig studentevrywilligers voltooi.
- 2.13 Die **Primêre Gesondheidsorgprogram op die Tygerbergkampus** fokus hoofsaaklik op die voorkoming en bevordering van gesondheid. Die meeste kliënte is volwassenes met akute en chroniese gesondheidstoestande. Daar is 'n toename in die aantal kinders (onder 5 jaar) wat na die kliniek toe kom met akute toestande. 'n Gesondheidspromosie is aangebied, gebaseer op die nasionale gesondheidskalender, en het dus die onderwerpe by die spesifieke kliniek gevolg. Die program is afhanklik van alumni wat studente binne hierdie praktiese leeromgewing mentor.
- 2.14 Die **Sarepta Ouetehuis** is in Kuilsrivier geleë, en is 'n 120-130-bed fasiliteit vir bejaardes. Alhoewel dit 'n staatsinstelling is, is dit baie afhanklik van eksterne

donateurs/borge om 'n effektiewe en doeltreffende diens te bedryf. Sommige pasiënte benodig sorg vir mediese prosedures aangesien die hospitaal nie die kapasiteit het om 'n fisioterapeut of arbeidsterapeut vir opvolgbehandeling te stuur nie. Op 1 Februarie het MGD 'n groep van meer as 50 studentevrywilligers gehad wat met die inwoners geskakel het en sedertdien die fasiliteit een keer per maand besoek het. Met die hulp van een van die US se fisioterapie-mentors, kan die suster by die kliniek nou ook 'n paar van haar pasiënte vir fisioterapie sessies bespreek. Die fasiliteit kan ook moontlik 'n kliniese plasingsterrein vir US-studente word.

- 2.15 Sedert die begin van 2018 kan studentementors (alumni wat klinieke bywoon) nou **deurlopende professionele ontwikkelingspunte** verdien vir die mentorskap van studente. Met die spraak- en gehoorstudente wat nou betrokke is, kan MGD spraak- en gehoortoetse met leerders uitvoer. Sedert sy ontstaan kon ons meer as 16 leerders met gehoor- en spraakgestremdheid identifiseer en na gepaste fasiliteite verwys.
- 2.16 Die jaar 2017 tot begin 2018 was 'n baie opwindende jaar vir sport in Stellenbosch gemeenskappe met die bywoning van die verskillende tuiswedstryde vir die Varsitybeker, Varsity Netbal, Varsity Hokkie, USSA Basketbal en die verskillende skoolvakansieprogramme. Vanjaar se sosiale impakaktiwiteite het daarop gefokus om meer kinders en jongmense aan te moedig om hul sportdeelname te verhoog deur die inspirasie van die **Varsity Sport** en ander hoë-profiel sportgebeurtenisse. Jeug uit plaaslike gemeenskappe is in 'n vrolike, veilige en gestruktureerde omgewing aan 'n verskeidenheid sportkodes bekendgestel. Deur gebruik te maak van kreatiewe onderrig en positiewe aanmoediging, het die sessies op die ontwikkeling van balvaardighede, voortbeweging, balans en koördinasie gefokus. Buiten die speletjies, hindernisse en spanbou-spele, het die programme 'n verskeidenheid sportkodes gebied. Dit het doelbal, rolstoelrugby, swem, tennis, krieket, hokkie, basketbal, netbal, sokker, gooi en vang, galop, spring en huppel ingesluit. Daar is ook op basiese lewensvaardighede soos luister, volg van instruksies, mededeelsaamheid en spanwerk gefokus. Die **skoolvakansiesportprogramme** hou kinders en jeug-in-gevaar aktief en betrokke tydens die skoolvakansie.
- 2.17 Studentegemeenskappe het 'n groot belangstelling in sosiale impak by die Universiteit getoon, met verskeie projekte wat regoor die hele kampus uitgevoer is. Verskeie nuwe projekte is die afgelope paar maande deur die MGD-kantoor en hul vrywilligersprogramme geregistreer. Studente-vrywilligersprojekte sal binnekort gedokumenteer en geregistreer word op die SIKP. Die werk van studente ondersteun die **sewe Sosiale Impaktemas** van (i) onderrig vir almal, (ii) indiensneming en inklusiewe ekonomiese ontwikkeling, (iii) omgewing en volhoubaarheid, (iv) voedselsekerheid en gesondheid, (v) hulpbronne en infrastruktuur, (vi) veiligheid, sekuriteit en goeie bestuur, en (vii) sosiale en geslagsgeregtigheid. Hierdie ontwikkelingstemas sluit by die **Verenigde Nasies se Volhoubare Ontwikkelingsdoelwitte** (VOD's) aan.

Hierdie fokus het 'n groter reikwydte vir studentgedrewe projekte geskep. **Connect** (die organiseerders van Vensters) het die fondsinsamelingsplatforms verander en het die fondsinsamelingsaspek van die gebeurtenis totaal aangepas. Sosiale Impak het ook

meer relevant in die koshuise en PSO's geword, met meer klem wat op die impak op die verskillende omliggende gemeenskappe geplaas is.

3. Die Transformasiekantoor

- 3.1 Die US het voortgegaan om sy bestaande praktyke en beleide met die Transformasieplan (TP) te belyn. Dit is op verskeie maniere gedoen, insluitende die vestiging, verbetering en direkte ondersteuning van die Transformasiekomitees in fakulteite en in professionele ondersteuningsomgewings, transformasieverwante sake by die US (insluitende die deurlopende visuele regstelling) sowel as verslagdoening oor transformasie – intern en ekstern).
- 3.2 Die Transformasiekantoor is opgegradeer om 'n meer student- en personeelvriendelike ruimte te word. 'n Nuwe programkoördineerder, me Babalwa Gusha, is aangestel. Die kantoor sal binnekort 'n kommunikasiebeampte verwelkom asook 'n fakulteitsprogrambestuurder wat die kantoor sal toelaat om die TP verder te implementeer en transformasieverwante strukture aan die US te ondersteun. Hierdie posisies is goedgekeur tydens die stigting van die Transformasiekantoor drie jaar gelede.
- 3.3 Die implementering van 'n lewensvatbare verkrygingsproses vir tenderprosedures om sekuriteits-, voedsel-, skoonmaak- en 'n plan vir afvaldienste te verkry, het die Transformasiekantoor in staat gestel om 'n aktiewe rol te speel in die hersiening van menswaardigheidsprotokolle vir kontrakpersoneel. Die bykomende werk wat deur Aankope, Fasiliteitsbestuur, Kommersiële Dienste, Menslike Hulpbronne en die Transformasiekantoor gedoen is in die implementering van lewensvatbare verkryging, soos besoeke aan die terrein en maatskappyevaluasies, verdien erkenning.
- 3.4 Daarbenewens het die Transformasiekantoor deelgeneem aan die ontwikkeling van aanbevelings na aanleiding van die eerste **Menslike Hulpbronne US Klimaat en Kultuuroopname**. Hierdie aanbevelings bied tasbare aksies om transformasie te verbeter en vorm nou deel van werkswinkels oor institusionele kultuur in die Siyakhula-personeelbevoegdheidsreeks.
- 3.5 Die **Institusionele Transformasiekomitee** (ITK) het 'n sterk leierskaps- en adviserende rol vervul en het die ontwikkeling van fakulteitsgebaseerde transformasiekomitees bevorder. Dit bly 'n prioriteit vir beide die ITK en die Transformasie-kantoor. Die ITK het studente se insette verder geprioritiseer. Die **Studente ITK** in samewerking met Studentesake is saamgestel om wyer studenteverteenwoordiging te verseker. Die studenteliggaam sal in noue samewerking met die ITK funksioneer. Beide hierdie strukture sal jaarliks aan die Rektoraat verslag doen.
- 3.6 Die eerste *US Transformasie-indaba* is in 2017 deur die ITK voorgestel en is aan die einde van 2017 aangebied. Die Indaba het meer as 100 verteenwoordigers van verskillende fakulteite en PASS-omgewings byeengebring. Die post-indaba-terugvoer van die ITK-lede het die "interfakultêre uitruiling van idees as ongelooflik inspirerend" beskryf en dat "hierdie ITK die Universiteit vorentoe kan neem aangaande sy eie verpligtinge oor transformasie". Lede het gevoel dat daar teen die einde van 2017 'n

"universiteitswye diskursiewe verskuiwing oor transformasie" was en dat "die uitdaging was om die hoë vlakke van energie en betrokkenheid in 2018 te handhaaf". Die terugvoer van die Indaba het deel gevorm van die voortgesette agenda vir die ITK. Die eendaagse Indaba het uit ses tematiese aanbiedinge van verskeie institusionele kundiges bestaan. Hierdie temas sluit in refleksie oor die status van transformasie in Hoër Onderwys, leierskaplesse en ervarings, dekolonisasie van die kurrikulum, visuele regstelling, universele toegang vir persone met gestremdhede, aanspreek van verkragtingskultuur en die bou van 'n bemagtigende institusionele klimaat en kultuur. Die beraadslaging is opgeneem en getranskribeer en sal in 2018 en daarna as vertrekpunt vir transformasiewerk gebruik word.

- 3.7 Die strategiese betrokkenheidskalender het openbare betrokkenheid by die US bevorder deur nasionale dae van belang met die US se strategiese prioriteite te verbind. Hierdie institusionele funksie word gekoördineer deur die Transformasiekantoor en behels die meeste Fakulteite en PASS-omgewings. Weens die aard van sommige aktiwiteite behels dit ook eksterne belanghebbendes. Die 2017-geleenthede sluit in 'n Afrika-dag simposium, verskeie Mandela-dagaktiwiteite, 'n Vrouedag jazzkonsert, betrokkenheid by gestremdhedsbewustheid op Loslitdag en die produksie van 'n kort Erfenisdag-dokumentêr in samewerking met gemeenskapsvennote.

Die betrokkenheidskalender het in 2018 'n nuwe handelsmerk ontvang en is nou bekend as **Imbizo365**. Die 2018 Imbizo365-kalenderaktiwiteite gebruik metodologieë soos kreatiewe kunste, filmbesprekings, debatte en uitstappies om oor agt kalendertemas te besin. Hierdie temas sluit in menseregte en sosiale geregtigheid, demokrasie, afro-sentrisme en -bewussyn, jeugleierskap en innovasie, sosiale impak en betrokke burgerskap, gendergeregtigheid, gestremdheid, en erfenis en identiteit. Inisiatiewe rondom hierdie temas wat aan nasionale dae en ander geleenthede gekoppel is gekoppel is, is in samewerking met verskeie fakulteite en PASS-omgewings aangebied.

Die 2018 Imbizo hoogtepunte vir Maart en April sluit in:

- Die #22jaarlater-veldtog wat verskeie besprekingsgeleenthede oor Menseregte en die Grondwet na '94 insluit, asook 'n openbare middagete-byeenkoms;
- 'n Filmvertoning van *Winnie* en bespreking van Winnie Madikizela Mandela se nalatenskap;
- "Ondersoek van "Struggle" liederes in die verkryging van ons vryheid" met 'n openbare geleentheid asook lesings in die Musiekdepartement deur mnr. Muntu Nxumalo, ex-politieke gevangene en musikant.

Die doel van hierdie aktiwiteite is om verskillende stemme in ruimtes in te nooi om oor institusionele en nasionaal-belangrike gebeurtenisse, diskoerse en fokusareas te beraadslaag. Die strewe is om die US **institusionele kultuur** deur middel van diep gesprekke te hernu.

- 3.8 Die **Siyakhula Transformasie Bevoegdheidsprogram** vir personeel en studente het 'n integrale deel van die studente- en personeelontwikkelingsprogramme gevorm.

Sowat 300 personeellede het tussen Mei 2017 en April 2018 aan transformasievaardighede-opleiding aangaande moderne rassisme, dekolonisasie, verkrachtingskultuur, 'n buigsame institusionele kultuur en universele ontwerp vir gestremdhede deelgeneem. Hierdie werksinkels is aangebied in samewerking met die transformasiekomitees van verskeie universiteitsomgewings. Samewerking bestaan ook tussen strukture soos die Eenheid vir Gelykwaardigheid, Menslike Hulpbronne, Studentesake, verskeie fakulteite, en verskeie interne en eksterne kundiges.

- 3.9 Die Transformasiekantoor het verder ook met die Afdeling Studentesake saamgewerk om meer as 100 transformasie-werksessies tydens die **Verwelkomingsperiode** van 2018 te ontwerp en aan te bied. Die sessies is oor 'n tydperk van 10 dae aan ongeveer 1 500 studente aangebied en het ten doel gehad om nuwelinge bekend te stel aan transformasietemas wat hul jare by die US sal rig. Hierdie werksessies vorm deel van doelbewuste en gefokusde pogings om die US se institusionele kultuur te hernu.
- 3.10 Benewens die werksinkels is 'n **transformasie-terminologielys en intergeloofriglyne** ontwikkel en opgedateer om begrip van 'n verskeidenheid institusionele behoeftes, ervarings en uitdrukkings te bevorder. Dit is gedoen in samewerking met interne en eksterne belanghebbendes.
- 3.11 As deel van 'n deurlopende belegging in **kurrikulêre aktiwiteite** het die Transformasiekantoor die Komplementêre Studie-kurrikulum by die Ingenieursfakulteit gefasiliteer. Kurrikulêre temas in hierdie module wat aan alle Ingenieurstudente aangebied is, sluit 'n begrip van die kontekstuele uitdagings en geleenthede van Suid-Afrika, die ontwikkeling van Afrika-georiënteerde ingenieurs, inklusiewe ontwerp en gestremdheid, die aanspreek van die gendergaping in wetenskap, rassisme en diskriminasie, en konflikoplossing in.
- 3.12 Die Transformasiekantoor het deelgeneem aan die **Nasionale Transformasiebestuurdersforum** met verteenwoordiging in die uitvoerende komitee. Die kantoor het 'n koördinerende rol gespeel in die vestiging van 'n Wes-Kaapse tak, met die doel om streeksbehoefte te bely en gesamentlik maniere te vind om personeel- en studentetransformasievermoëns te ontwikkel. Hierdie rol en funksie sal voortgaan in die res van 2018 met deelname aan transformasieverwante kongresse wat beplan word.
- 3.13 'n **Visuele regstellingstaakspan** is byeengeroep en nuwe aanbevelings vir die prosedures wat die benaming van geboue en plekke rig, is geïmplementeer. Die taakspan sal voortgaan met die formulering van bepalings om visuele regstelling en vernuwing van openbare ruimtes, simbole, geboue en fasiliteite by die US te bevorder. Die werk van hierdie taakspan het in Februarie 2018 afgeskop en daar word verwag dat die hoogtepunt die opstel en implementering van 'n visuele regstellingsbeleid vir die US sal wees, wat by die November 2018-vergadering aan die Raad voorgelê sal word. Die visuele voorstelling van die belangrike Eeufeesverklaring geniet tans prioriteit. Maklike geleenthede ten opsigte van spoedige visuele regstellingsinisiatiewe word tans benut, bv. die aandui van name en tekens in Afrikaans, Engels en isiXhosa.

- 3.14 Die Transformasiekantoor fasiliteer gereeld **transformasie-gesprekke in die Rektorat**. Temas soos verkragtingskultuur, swart pyn, witwees en wit bevoorregting, visuele regstelling, dekolonisasie en die trauma van veronregte gemeenskappe in die Stellenbosch-omgewing word aangespreek.
- 3.15 Gedurende die verslagjaar het die Transformasiekantoor bygedra tot twee **voorleggings aan twee regeringskommissies** wat op die vordering met transformasie by die US gefokus het, naamlik die Portefeuljekomitee oor Hoër Onderwys en Opleiding in die nasionale parlement in Kaapstad en die Geslagsgelykheidskommissie in Johannesburg. Voorleggings is gunstig ontvang.

4. US-museum

- 4.1 Die Museum speel 'n belangrike rol om toegang tot die Universiteit uit te brei en word toenemend 'n veilige ruimte vir gesprekke en inklusiewe kritiese burgerskap. **Toegang tot Visuele Kunste** is in hierdie verband 'n vlagskip-program van die Museum, wat leerders van benadeelde skole in staat stel om die ruimte te besoek. (Sien [hier](#) vir meer inligting). Gedurende die afgelope jaar het 1 329 leerders die museum besoek as deel van die program. Die leerders is bekendgestel aan kuns by die museum, kunstegnieke by die Departement Visuele Kunste en het geleentheid gekry om die Botaniese Tuin en die kampus te besoek. As gevolg van hierdie blootstelling aan die Universiteit het leerders 'n sterk begeerte om in die nabye toekoms aan die US te studeer, uitgespreek.
- 4.2 Die US-museum vier kuns op die laaste Donderdag van elke maand met ander museums en galerye in Stellenbosch. Hierdie konsep is gekoppel aan die internasionale *Eerste Donderdagmodel*. Hierdie wêreldwye verskynsel laat mense toe om die Museum na-ure te besoek om kuns in al sy vorme te vier in wat vinnig besig is om 'n baie sosiale omgewing te word.
- 4.3 Daarbenewens bied die museum ook een keer per maand 'n geleentheid aan lede van die publiek om voorheen onbekende kunswerke te besigtig. Hierdie innoverende program, die **Woensdag Kunsrondleiding**, vind op die eerste Woensdag van elke maand plaas. Gedurende die verslagtydperk het die museum agt Woensdag Kunsrondleidings aangebied.
- 4.4 Die museum het ook **Eeufees Vrydae** begin. Hierdie program bied aan lede van die publiek 'n begeleide toer van die universiteitsgeskiedenis en Bloemhof-skooluitstallings. Dit word gedoen met die doel om die geskiedenis van die US gedurende sy eeufeesjaar te vertoon. Gedurende die verslagperiode is drie Eeufees Vrydae onderneem.
- 4.5 **Aktuele filmvertonings** het deel geword van die openbare program van die museum. Die mees onlangse filmvertonings by die museum sluit Hitler's Children, 'n film oor hoe afstammeling van Nazi-offisiere die misdade van hul voorouers hanteer, in. Dit was 'n aktuele kwessie op die kampus ná die omstredeheid rondom die gebruik van Nazi-agtige plakkate op die kampus. Die museum het ook films oor Dennis Goldberg,

Trouble with Truth, Shore Break, 'n film oor albinisme, *Twelve Apostles of Mandela*, en 'n film oor water vertoon.

- 4.6 Prominente kunsuitstallings wat onlangs by die museum ingesluit is, is een van van Lunga Kama wat vanaf 21 Junie tot November 2017 aangebied is. Kama is 'n alumnus van die US en 'n seun van Kayamandi. Sy uitstalling is gevolg deur twee rondleidings. In Augustus 2017 is 'n uitstalling van Zemba Luzamba, 'n Suid-Afrikaner van Kongolese oorsprong, aangebied. Zemba Luzamba se werk handel oor kwessies van migrasie binne 'n Afrika-konteks. (Sien [hier](#) vir meer inligting.) As gevolg van hierdie uitstalling het die BBC 'n onderhoud met Luzamba gevoer.
- 4.7 Openbare gesprekke by die Museum, in vennootskap met 'n verskeidenheid interne en eksterne belanghebbendes, bly 'n fokus. In Augustus 2017 het die museum, in samewerking met prof Pumla Gobodo-Madikizela van die Navorsingsleerstoel vir Sosiale Verandering en Transformasie, 'n gesprek gevoer met prof Homi Bhabha en 'n Dialoog met Regter Albie Sachs. (Sien [hier](#) vir meer inligting.)
- 4.8 In November 2017 is 'n openbare lesing deur mnr. Zachie Achmat, 'n bekende sosio-ekonomiese regte-aktivis gelewer.
- 4.9 Gedurende die oorsigtydperk het 'n indrukwekkende totaal van 29 242 individue die museum besoek, veral tydens die Woordfees.
- 4.10 Gegewe die aard van die Museum, word die meeste van sy pogings en inisiatiewe via vennootskappe vervul. Gedurende die oorsigtydperk is die museumdirekteur, mnr. Bongani Mgijima, uitgenooi om op 25 Junie - 1 Julie 2017 aan die [Nelson Mandela Dialogues](#) in Edmonton, Kanada deel te neem. Die *Nelson Mandela Dialogues* bring internasionale kundiges op die gebied van herinnering in post-konflik samelewings byeen. Gedurende die verslagtydperk het die Universiteitsmuseum, saam met die **Michigan State University Museum** (MSU), 'n beplanningstoelaag van [USD100 000 onder die Alliansie vir Afrika-vennootskapsprogram](#) ontvang. Die Direkteur van die Museum het die bekendstelling van die program in Dar es Salaam, Tanzanië, op 17-22 Julie 2017 bygewoon. Ter erkenning van die vennootskap tussen die US Museum en die *Michigan State University Museum*, is Bongani Mgijima aangestel as 'n Navorsingsgenoot van die *Michigan State University Museum*. Op 29 Junie 2017 het dr. Claire Luz, dr. Marsha MacDowell (Michigan State) en dr. Kate Wells (Durham Universiteit) 'n praatjie oor kuns en gesondheid aan die Universiteitsmuseum gelewer. In September 2017 het Bongani Mgijima en Ulrich Wolff (kurator van die Universiteitsmuseum) 'n afvaardiging van erfenispraktisyns uit Kaapstad op 'n besoek aan kulturele instellings in Michigan, Washington en New York gelei. Dit was 'n baie belangrike internasionale ykingsoefening vir die museum. Sien [hier](#) vir meer inligting.

In Junie 2017 het die Museum aanlyn gesprekke tussen studente aan die US en MSU onder die vaandel van *Ubuntu Dialogues* aangebied. In Maart 2018 het die museum tydens die Woordfees 'n [Gesprek oor Feeste in SA en die VSA](#) aangebied. Die hoofsprekers was mnr. Ismail Mahomed, uitvoerende hoof van die Markteater, asook dr. Marsha MacDowell en dr. Kurt Dewhurst van *Michigan State University*.

- 4.11 Die museum word bemark as 'n byeenkomplek vir korporatiewe geleenthede. Vir 'n klein fooi word museumlokale aan die kampusgemeenskap beskikbaar gestel. Die museum het ook 'n aanlyn-besprekingstelsel vir geleenthede ontwikkel. Lede van die Universiteitsgemeenskap kan nou [hier](#) klik om elektronies 'n bespreking vir geleenthede te maak. Die doel om die museum vir geleenthede beskikbaar te stel, is hoofsaaklik om van die koste vir die bedryf van die museum te verhaal. 'n Museum, volgens sy aard, is nie-winsgewend, maar sommige van die kostes wat deur middel van huurgeld verhaal word, kan in programme teruggeploeg word. Die museum dra sorg om kostebesparing met toeganklikheid te balanseer. Die koste wat op hierdie wyse verhaal word, word teruggeploeg in die betaling van minderbevoorregte skole om die museum te besoek. As sodanig word Fakulteite en PASS-omgewings aangemoedig om dit vooruit te betaal deur die museum meer gereeld vir hul geleenthede en funksies te gebruik.
- 4.12 Die inisiatiewe in hierdie verslag, soos vroeër genoem, dui daarop dat die museum al hoe meer 'n ruimte vir gesprekke tussen generasies word. Die museum bied 'n veilige plek vir studente, personeel, alumni en die algemene gemeenskap om byeen te kom. Die Museum Advieskomitee (MAK) het die behoefte om die museumgebou uit te brei, geïdentifiseer om sodoende hierdie belangrike en uitgebreide mandaat te akkommodeer. Dit is die bedoeling van die Komitee om die eeufeesjaar te gebruik om 'n fondsinsamelingsinisiatief in te stel ten einde die **Alumni-Eeufees Tuiskomssentrum** te bou. Die planne is nog in sy kinderskoene, maar wanneer dit voltooi is, word daar met hierdie uitbreiding beoog om nuwe nuutste uitstallingsgalerye, moderne stoorfasiliteite vir kunswerke en museumvoorwerpe, Alumni-kantore, 'n Alumni-winkel en 'n restaurant, raadsale en 'n auditorium vir alumni en Woordfees-byeenkomste, ens te huisves. Hierdie **prestige-eeufeesprojek** sal ook die museum met die Botaniese Tuin verbind. Soos reeds genoem, is hierdie projek nog in 'n besprekingsfase en verdere besonderhede sal, sodra alle belanghebbendes geraadpleeg is en toepaslike prosesse gevolg is, gekommunikeer word. Sodra dit voltooi is, sal hierdie projek as 'n blywende nalatenskap en 'n geskenk van die huidige generasie dien aan die volgende **100 jaar** van die Universiteit.
- 4.13 As deel van die bevordering van sosiale impak het die museum 'n **gesamentlike kunspanprojek** aangebied om die eerstejaarstudente, in samewerking met Studentesake, te oriënteer. Die projek, getiteld *Eerste Indrukke*, behels dat studente hul indrukke en toekomstwense neerskryf. Dit was 'n goed ondersteunde inisiatief wat die skakel tussen die Museum en die breër studentegemeenskap versterk het. Sien [hier](#) vir meer inligting.
- 4.14 Die museum is die **basis-sentrum van die US Woordfees**. Tydens die Woordfees in Maart het die museum 11 visuele kunsuitstallings aangebied. Op 22 Maart het die museum 'n gesprek oor rassisme en menseregte aangebied. Die sprekers was Paul Khambule, 'n inwoner van Kayamandi, Lwando Nkamisa, president van die SR en Annika Rudman, professor in die Fakulteit Regsgeleerdheid. Sien [hier](#) vir meer inligting oor die geleentheid.
- 4.15 As deel van die **US-eeufeesvieringe** het die museum die Derde Nelson Mandela-kolloquium in vennootskap met die Nelson Mandela-museum aangebied. Die

geleentheid is amptelik deur die rektor, Prof Wim de Villiers, geopen en die sprekers was prof Jonathan Jansen, dr Wilhelm Verwoerd, me Malaika Mahlatse en me Nwabisa Makunga. Die tema van die geleentheid was Nelson Mandela en die Universiteit Stellenbosch op 100. Sien [hier](#) vir 'n oorsig van die geleentheid.

- 4.16 Daarbenewens ontwikkel die museum drie eeufeesuitstallings. In hierdie opsig open 'n uitstalling oor die geskiedenis van die museumgebou (van die Bloemhofskool tot die Museum) in Mei vanjaar. Die **Universiteit Stellenbosch deur 100 kunsvoorwerpe** open op 5 Desember. Hierdie uitstalling is deur die Rektor, prof De Villiers geïnisieer en gebruik 100 kunsvoorwerpe om die verhaal van die Universiteit oor die afgelope 100 jaar te vertel. Ook geskeduleer om op dieselfde dag te open is 'n futuristiese kunsuitstalling getiteld **Vorentoe? Vorentoe! Vorentoe ...** Hierdie eksperimentele uitstalling sal bestaan uit gemeenskapskunswerke wat fantaseer oor die volgende 100 jaar van hoër-onderwys en die toekoms van die Universiteit. Sien [hier](#) vir meer inligting.
- 4.17 Die reisende [uitstalling oor dodelike geneeskunde](#) wat oor wetenskaplike rassisme handel, word vanaf 4 April tot 30 Mei deur die museum aangebied. Dit word vergesel deur 'n intensiewe skool- en seminaarprogram wat temas uit die uitstalling dek.
- 4.18 Die Wes-Kaapse Provinsiale Regering het onlangs die museum se werk erken. In Maart het die museum die Provinsiale toekenning vir die [beste museum om sosiale inklusiwiteit in die Wes-Kaap te bevorder](#), gewen. Dit is 'n groot eer vir beide die Universiteit en die Museum. Die toekenning word met die *Lwandle Migrant Labor Museum*, die eerste dorpsgebaseerde museum in die Wes-Kaap, gedeel. Die huidige direkteur van die Universiteitsmuseum, Bongani Mgijima, het die Lwandle Museum saam met Charmian Plummer in die laat 1990's gestig. Vir meer inligting, sien [hier](#). Nie alleen het die museum 'n veilige ruimte vir gesprekke en inklusiewe burgerskap geword nie, maar dit het ook 'n transformerende ruimte geword – 'n spasie waarin transformatiewe interaksies plaasvind.

5. US Woordfees

- 5.1 Die 19de US Woordfees met die tema **100%** het vanaf 2-11 Maart 2018 op Stellenbosch plaasgevind. Benewens die oorhoofse tema van 100%, was refleksie oor die sogenaamde 'gekleurde' identiteit en uiteenlopende perspektiewe oor verskuiwing prominente onderwerpe wat deur die fees verweef was.
- 5.2 Die volgende twee vlagskip-projekte was deel van die US Eeufeesvieringe en is gedeeltelik deur die US befonds:

100% Stellenbosch – 'n unieke teaterproduksie wat die interpretasie van statistieke van die gemeenskappe van Stellenbosch verteenwoordig. Hierdie werk is aangebied in samewerking met Rimini Protokoll, 'n Duitse teatermaatskappy wat soortgelyke optredes in 34 lande regoor die wêreld gelewer het. 100% Stellenbosch was die eerste produksie op die Afrika-kontinent en het toegelaat dat 'n wye verskeidenheid deelnemers en besoekers met mekaar in wisselwerking kon tree rondom kontekstuele temas wat die dorp Stellenbosch as geheel beïnvloed.

Die Eeufees-galakonsert – hierdie konsert het by Coetzenburg plaasgevind met 300 kunstenaars uit verskeie dissiplines en agtergronde, waaronder gevierde alumni soos Laurika Rauch, Valiant Swart en Jay Something. Hierdie geleentheid was een van die hoogtepunte van die eeufeesviering tydens die jaarlikse Woordfees.

5.3 Verskeie "eerstes" was vanjaar deel van die US Woordfees

- Die drie nuut opgeknapte ruimtes in die HB Thom Teaterkompleks is omvattend gebruik en het ruimte gelaat vir 'n verskeidenheid aktiwiteite in en om die kompleks.
- *The Fairy Queen*, Purcell se sprankelende opera, is in samewerking met die Kaapse Opera en die US Departemente Musiek en Drama aangebied.
- 'n Reeks jazz konserte, *Jazz in the Native Yards*, het in die vierkant van die Visuele Kunste gebou plaasgevind.
- 'n Reeks eksklusiewe geleenthede het plaasgevind. Dit het besoeke aan en 'n konsert by die *Dylan Lewis Sculpture Garden*, etes met onder andere Thuli Madonsela, rugbyspeler Frik Du Preez en meestersjef Reuben Riffel ingesluit.
- Die aanbieding van 'n Elektro-musiekkonsert vir studente in die Wilgenhof-vierkant.
- Die bekendstelling van *Converse*, 'n poësieversameling in drie tale wat in samewerking met die InSync Poësie-inisiatief geproduseer is.
- Die hoogste aantal internasionale deelnemers aan enige Woordfees tot dusver. Dit sluit die skrywers Alexandra Fuller en Ray Klune, direkteure Erin Maas en Oliver James Hymans, en klassieke musikante Tim Kliphuis en die Signum Quartet in

Met hierdie en ander aktiwiteite tydens die Woordfees is die skakel tussen die fees, die breër universiteitsgemeenskap, die dorp (en sy diverse gemeenskappe), asook 'n verskeidenheid ander belanghebbendes verbeter en uitgebrei. Dit sal in die toekoms een van die fokusareas van die Woordfees bly.

5.4 Alhoewel die finale finansiële rekonsiliasie van kaartjieverkope nog nie voltooi is nie, is die projeksie dat die Woordfees steeds groei. In hierdie verband word geprojekteer dat die totale aantal kaartjies verkoop met soveel as 10% toegeneem het, aangesien meer as **80 000 kaartjies** verkoop is. 'n Merkwaardige statistiek is dat meer jongmense en studente teaterproduksies, literêre en "Diskoers"-besprekings bygewoon het. Dit is 'n sterk begin om die groei en volhoubaarheid van gehore binne die afsienbare toekoms te verseker.

Sodra die finale finansiële rekonsiliasie vir Woordfees 2018 afgehandel is, sal aandag gegee word aan die voltooiing en aanbieding van 'n **Volhoubaarheidsplan** vir die Woordfees. Hierdie plan sal die Woordfees in staat stel om 'n finansiële model te skep om as 'n integrale deel van die US se aanbod uit te brei. Dit sal die Woordfees op 'n volhoubaarheidstrajek plaas – ook in terme van die verhouding met ander plaaslike en wêreldwye kunstefeeste.

Nou hieraan verbonde is die huidige herevaluasie van die borgskapshiërargie. Nuwe ooreenkomste met 4 van die 6 groot borge sal beding word in 'n poging om borgskapsverpligtinge na drie jaar toe uit te brei.

Om die sinergie van die Woordfees met ander US-omgewings te verbeter, is 'n groep interne belanghebbendes saamgeroep om die **Woordfees Sinergiegroep** te vorm. Dit sal die US deur middel van sy fakulteite en PASS-omgewings toelaat om bestaande skakels met die Woordfees uit te brei. Dit sal ook die Woordfees lei om die kerninisiatiewe van ander omgewings te ondersteun.

- 5.5 Die **Buya-projek** is nou in sy 15de jaar. Die Buya-model word tans hersien en daar word voorsien dat 'n nuwe model, wat voortbou op die platform van sterk betrokkenheid by interne en eksterne belanghebbendes, sterker sosiale impak tot gevolg sal hê. Die Buya-fee het vanaf 14–19 Mei by die HB Thom-teaterkompleks plaasgevind en 'n reeks besprekings is aangebied word om oor die toekoms en die voortgesette projek te beraadslaag.
- 5.6 Sanlam, die naamborg van die Sanlam WOW Spelkompetisie, het hul verbintenis vir die volgende drie jaar hernu. Die spelkompetisie, wat voorheen op Afrikaans-leerders in Graad 1-10 toegespits is, is sedert 2016 veeltalig en bevat elke jaar 'n toenemende aantal grade in Engels en isiXhosa, wat dus die US se **taalbeleid-imperatiewe** uitdruk. 'n Memorandum van Verstandhouding met die Wes-Kaap Onderwysdepartement (WKOD) is opgestel, wat 'n groter en meer aktiewe samewerking tussen WOW en die Onderwysdepartement sal lewer.
- 5.7 Die WOW-projek het skrywers en outeurs in Januarie en Februarie 2018 na 139 skole in die Wes-, Oos- en Noord-Kaap geneem. Sodoende het die projek met ongeveer 16 461 leerders en 290 opvoeders geskakel. Die geteikende skole val hoofsaaklik binne kwintiel 1-3. Daarbenewens het skrywers 'n aanbieding aan matrikulante gemaak en inligting oor geleentheid vir studie en akademiese ondersteuning is by sommige van die skole versprei. Teen einde Junie sal hierdie projek ten minste 50 skole bereik met gefokusde **werwingsinisiatiewe**. Dit word gedoen in samewerking met die US Werwingskantoor en die plaaslike skole.
- 5.8 In die tweede kwartaal sal WOW op die leeskring wat op 20 laer- en 20 hoërskole in die **Wynland-distrik en die Kaapse Metropool** gevestig is, fokus. Elke leeskring ontvang 'n boekpakket en 'n stel assesseringsriglyne wat ontwerp is om leerders te help om hul begrips- en konseptuele vaardighede te verskerp. As sodanig verhoog WOW die leer-, lees- en skryfervarings en vaardighede van 'n groeiende aantal leerders in minstens drie provinsies. Dit open inderdaad wêreld.
- 5.9 Die US-koor het in Mei 'n propvol vertoningskedule. Dit sluit twee Galakonserte, twee gratis middagete-konserte in die Endler en 'n opvoering by die Hugo Lambrechts Musiekskool in. Die koor sal op 1 Julie in Londen optree en vanaf 4 tot 7 Julie in Wallis aan die **Llangollen Eisteddfod** vir professionele kore deelneem. Vanaf 10 tot 14 Julie sal hulle as spesiale (nie-mededingende) gaste by die **Internasionale Koorspele**, wat in Pretoria gehou sal word, optree. Die koor beklee steeds die **nommer een plek op die Interkultur-ranglys vir amateurkore**.

6. Kampus Gesondheidsdienste

- 6.1 Verskeie gesprekke met fakulteitspersoneel aangaande werkplekgesondheidskwessies wat deur voortgesette monitering- en

gesondheidsrisiko-assesserings geïdentifiseer is, het dwarsdeur die jaar plaasgevind. KGD is in gereelde kontak met die betrokke plaaslike owerhede rakende waterveiligheid op die onderskeie kampusse. As deel van 'n voorkomende inisiatief is personeellede aan geraasvlakke bo 85 dB basis-oudiometrie blootgestel en toepaslike programme is geïmplementeer wanneer nodig.

- 6.2 Kampusgesondheidsdienste (KGD) het sosiale volhoubaarheid verbeter deur middel van verskeie voorkomende projekte binne die instansie. Op die Tygerbergkampus is N95 tuberkulose voorkomingsmaskers aan 455 studente in geneeskunde- en gezondheidswetenskappe toegerus. Gratis dienste aan personeel en studente in reprodktiewe gesondheid, seksueel oordraagbare siektes en MIV-voor-blootstelling-profilakse (PrEP) is in plek deur ooreenkomste met die Wes-Kaapse Departement van Gesondheid.
- 6.3 KGD het met verskeie fakulteite en PASS-omgewings saamgewerk om spesifieke inentingsprogramme vir hul personeel te implementeer in 'n poging om siekte en verlies aan produktiwiteit as gevolg van afwesigheid van werk te voorkom.
- 6.4 'n Voorkomende ergonometriese diens wat deur die KGD-fisioterapeute geïmplementeer is, help om gesonder werksruimtes vir personeel te skep.
- 6.5 Die vennootskap tussen KGD en die US Instituut vir Sport- en Oefengeneeskunde (ISOG) het 'n platform geskep waarvandaan benadeelde studente-atlete verwys kon word. Sportgeneeskundiges en fisioterapeute van KGD het dienste in die Tygerberghospitaalgebaseerde kliniek op 'n rotasiebasis gelewer.
- 6.6 Vir die tweede jaar bied KGD mediese personeel nood- en eerstehulp by MGD se Klappmuts Gemeenskapsewestoernooi wat deur 16 gemeenskapslaerskole in die Boland-streek bygewoon is, aan.
- 6.7 Voorafgaande deelnamekeuring is aan 'n plaaslike hoëprestasie-fietsryspan uit Kayamandi aangebied. Hierdie atlete het ook toegang tot die sportgeneeskunde-program by KGD en die Instituut vir Sport- en Oefengeneeskunde (ISOG) by Tygerberg Hospitaal. Hierdie atlete was deel van die Rektor se Argus-fietsryveldtog.
- 6.8 Op versoek het KGD-personeel 'n plaaslike gemeenskapskerk gehelp met algemene gesondheidsondersoeke as deel van 'n gemeenskapsgesondheidsprojek.
- 6.9 Verskeie aspekte van openbare gesondheidskwessies in die Stellenbosch-gemeenskappe en die breër Wes-Kaapse streek, insluitende onderwerpe soos Tuberkulose, MIV/Vigs, fetale alkoholsindroom en ander, is deur die kliniese personeel van KGD by die jaarlikse Somerskool van Stellenbosch Internasionaal aangebied.
- 6.10 Dr Viviers het op die wetenskaplike paneel van deskundiges van die Mediese Navorsingsraad (MNR) in die navorsingsprioriteitsgebied gedien om die voorkoms van traumatiese breinbeserings in Suid-Afrika te verminder.

- 6.11 Die T David Sisk-toekenning vir die beste internasionale referaat gepubliseer in 2017 in *Sports Health* - 'n **multidissiplinêre benadering** is aan dr Viviers en mede-outeurs toegeken vir 'n publikasie getitel " *The diagnostic utility of computer assisted auscultation for the early detection of cardiac murmurs of structural origin in the periodic health evaluation of athletes*". Verdere wetenskaplike bydraes (4) is deur KGD-personeel in internasionale eweknie-beoordeelde tydskrifte gepubliseer en kongresaanbiedings is by internasionale kongresse van die *American College of Sports Medicine* (ACSM) en die Suid-Afrikaanse Sportgeneeskundevereniging (SASMA) gelewer. Uitnodigingsaanbiedinge is tydens die eerste Afrika-fietsry-kongres (Dr Kirby), die NBA-sportgeneeskunde-simposium (Dr Viviers) en die Internasionale Forensiese Uitreik- en Uitrustegroep se Simposium (Dr Viviers) gelewer.
- 6.12 KGD-personeel het nagraadse studente van die Departemente Sportwetenskap, Fisiologiese Wetenskappe, Mikrobiologie en Fisioterapie bygestaan in steekproefversamelings dwarsdeur die jaar. Alle kliniese personeel het die *Oefening is Medisynekursus* voltooi en sal voortaan kondisie-spesifieke voorskrifte aan pasiënte implementeer.
- 6.13 Fisioterapeute van KGD het spanfisioterapie-dienste aan 10 hoëspresstasie spanne van Maties Sport gebied en vorm saam met sportgeneeskundepraktisyns 'n integrale deel van die beseringsbestuursprogram vir alle studentatlete. Saam met sportgeneeskundiges is die kliniese platform vir onderrig en leer in sport- en oefeningeneeskunde vir finalejaarfisioterapie en nagraadse mediese studente gestig en hierdie studente ondersteun dienslewering aan studente en personeel. 'n KGD-fisioterapeut is ook as lid van die mediese span gekies wat die SA studentespan wat aan die Wêreldstudente-spele in Taipei deelgeneem het, ondersteun het.
- 6.14 Die sesde student van KU Leuven (België) wat die nagraadse kortkursus "Geïntegreerde Geneeskunde en Wetenskap" bygewoon het, is suksesvol ontvang. Hierdie kursus is deur KGD aangebied.
- 6.15 'n Internasionale besoek aan die Universiteit van Washington (Seattle) het tot samewerking oor gevorderde harsingskudding en navorsing gelei.
- 6.16 Deelname aan die vrywilligersprogram van studente van St Andrews, Skotland, het verhoudings veral met die siening van sosiale impak deur sport by Rietenbosch Laerskool versterk.
- 6.17 Samewerking met die Biomediese Ingenieurswese Navorsingsgroep (BING) het gelei tot 'n aanbieding by die Jaarlikse Internasionale Kongres van die *IEEE Engineering in Medicine and Biology Society in Korea*.
- 6.18 Deur die wêreldwye en nasionale gesondheidskalender te volg verseker dit deurlopende betrokkenheid by welstands- en welweesaktiwiteite deur die hele jaar van KGD-personeel. Hierdie aktiwiteite het op verskillende maniere verskillende institusionele vennote ingesluit en was op personeel en studente van die US gemik.
- 6.19 Die Gesonde Leefstylweek wat in Februarie 2018 by Kampusgesondheidsdienste aangebied is, was daarop gemik om inligting oor fisiese aktiwiteit en gesondheid,

inenting en gesonde eetgewoontes te verskaf. Dit het ook 'n praatjie oor Maties MFM ingesluit en algemene gesondheidsondersoeke is ook aan personeel en studente beskikbaar gestel.

- 6.20 Gedurende Maart 2018 het die Kampusgesondheidsdiens, die eenheid vir Gekykwaardigheid, Maties Sport en HEAIDs-personeel saamgewerk aan 'n Tuberkulose-, MIV- en algemene gesondheidsbewusmakingsveldtog wat tot gesondheidsondersoeke en die uitdeel van oefeninligting aan 330 studente en personeel op beide die Tygerberg- en Stellenbosch-kampusse gelei het.

Dit is deur 'n mini-welweesdag in April 2018 op die Bellville-kampus gevolg. Dit het griep-inentings en algemene gesondheidsondersoeke van 30 personeellede ingesluit. Opvoedkundige gesprekke wat op versoek met personeel van die US-voertuigpoel aangebied is, het onder meer higiëne, handhawing van roetine, gesonde leefstyl, geslagspesifieke gesondheidsondersoeke en inentings ingesluit.

- 6.21 Gesonde leefstylkwessies onder personeel van KIDCRU op die Tygerbergkampus is aangespreek in 'n gesamentlike projek tussen KGD-personeel en dieëtkundestudente van die Fakulteit Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe (FGGW).
- 6.22 In samewerking met studente-gemeenskappe en die Stellenbosch Akademie van Sport (SAS) is die "10 000 Treë-program" op die US-kampus geïntegreer met 'n soortgelyke projek in skole rondom die kampus. Dit het gelei tot 'n toename in gemerkte staproetes.
- 6.23 Etiese goedkeuring is verkry om 'n gesondheids- en leefstylverwante datastoor te ontwikkel en te implementeer wat longitudinale data-insameling van personeel en studente moontlik maak om sodoende dienslewering en navorsing in die welstand- en welweesomgewing te rig.

7. Menslike Hulpbronne (MH)

- 7.1 Gedurende die verslagjaar het **personeelwelsyn en welwees** in die konteks van Menslike Hulpbronne (MH) prioriteit geniet. Personeelwelwees gaan oor meer as die belangrike welweesinisiatiewe soos sportdae, gesondheidsondersoeke, toegang tot die gesondheidskantoor by MH, en bystand met betrekking tot terapeutiese sessies. Die Universiteit, in wese, is 'n werkgewer van voorkeur waar werknemers onder andere billike en gunstige werksomstandighede, vergoeding en voordele geniet; waar hulle erkenning en aansporing kry; eerlike prestasiebestuurspraktyke gevolg word; regverdige werkladings en verwagtinge ervaar; voel hulle behoort; betrokke en ingesluit voel; deelname en eienaarskap, empatie en deernis ervaar; asook die geleentheid het om hul talent te ontwikkel en hul potensiaal te benut. Strukture en prosedures om institusionele aandag aan personeelwelwees te skenk, word tans versterk. Die items wat in die res van hierdie verslag aangespreek word, vorm op een of ander manier deel van personeel welstand en welwees.

7.2 Die **eerste Personeelkultuur- en Klimaatopname** is voltooi en is gedurende die verslagperiode in verskeie forums op die kampus wyd bespreek. Die volgende besluite is onlangs deur die rektoraat geneem om die uitkomst van die opname konsekwent aan te spreek:

- Die Kultuur en Klimaatprojek moet 'n toepaslike institusionele tuiste hê. Menslike Hulpbronne en Institusionele Informasie behoort die gesamentlike bestuurders van die projek te wees. Menslike Hulpbronne moet die strategie vir die implementering van die volgende opname rig.
- Die projek moet as 'n institusionele projek bestuur word, moet elke twee jaar herhaal word, en die projekspan moet voldoende hulp kry.
- Spesifieke aangeleenthede wat aandag geniet is om forums te vestig wat beter begrip en toepaslike intervensies bevorder om 'n minder positiewe, alhoewel nie negatiewe, gevoel dat hulle nie behoort nie onder jonger personeel aan te spreek.
- Besluitneming deur senior bestuurders en forums soos die rektoraat, senaat, die Institusionele Forum, en die Raad behoort die insette van onder-40's, SBI-personeel en vroue aan die US te prioriteer oor aspekte soos: kern institusionele besluite en spesifiek ook oor strategie en visie; diskriminasie; prioriteite en intervensies met betrekking tot personeel welstand en welwees; die soeke na sistemiese volhoubaarheid; die verstaan van uitnemendheid in kontekste van historiese uitsluiting en huidige ongelykhede.

7.3 Die Universiteit het 'n meer buigsame voordelestruktuur vir personeel geïmplementeer deur die volgende veranderinge in te stel:

- Die US Aftredefonds bied tans 'n eggenoot en kinderpensioen wat betaalbaar is in die geval van permanente lede wat aan diens sterf. Die voordeel bied die kwalifiserende gade 'n lewenslange pensioen en die kwalifiserende kinders 'n pensioen op grond van sekere voorwaardes. Met ingang 1 Januarie 2018 bied die fonds meer buigsamheid aan hierdie voordeel aan die lede wat nie 'n kwalifiserende gade of kwalifiserende kinders het nie, en wat dus nie aan hierdie voordeel hoef deel te neem nie. Lede wat hierdie opsie uitoefen, sal spaar op hul bydraes.
- Die US erken kulturele diversiteit en die behoefte van personeellede om tot begrafniskoste in die konteks van uitgebreide familie by te dra. Met ingang 1 Januarie 2018 bied die US 'n mededingende premie aan uitgebreide familieleden vir begrafnisdekking, gebaseer op sekere voorwaardes.
- Met ingang Januarie 2018 het die US-aftredefonds aan afgetrede werknemers die opsie gebied om hul pensioenvoordeel in die fonds te behou as 'n lewende annuïteit wat 'n besparing in die kostestruktuur in vergelyking met 'n kommersiële lewende annuïteit skep.

7.4 Meer as 30 voordele-inligtingsessies is op die kampus gehou om personeellede te oriënteer oor die beskikbare reeks buigsame voordele.

- 7.5 Met die aanstelling van die nuwe Direkteur: Werknemersverhoudinge, mnr. Ebrahiem Abrahams, het die bestuur van **werknemerverhoudingsverwante** aangeleenthede gevorder. Die suksesvolle oplossing van sake wat verwys is na die Kommissie vir Versoening, Bemiddeling en Arbitrasie (KVBA) en die Arbeidshof, het ook verbeter.
- 7.6 In ooreenstemming met die nuwe **lewensvatbare verkrygingsraamwerk** soos deur werknemersverteenwoordigers van eksterne diensverskaffers en die US-rektoraat ooreengekom is, is nuwe kontrakteurs aangestel om uitgekонтракteerde dienste te bestuur. Die proses om die werkers van die ou na die nuwe diensverskaffers oor te dra, was 'n uitdaging, maar het in alle gevalle suksesvol sonder enige ontwrigting voortgegaan. Vergaderings word met die nuwe diensverskaffers geskeduleer om hul kontraktuele verpligtinge met betrekking tot die bestuur van hul personeel te bespreek.
- 7.7 US se personeelkorps is belangrike **transformasie-agente** by die Universiteit. Daarom neem verskeie personeellede deel aan werkswinkels vir transformasievaardighede wat aangebied word in samewerking met die Transformasie-kantoor en die Eenheid vir Gelykwaardigheid.

Om optimale diversiteit in alle aanstellings en bevorderings te verseker, en om die verteenwoordiging van werknemers uit onderverteenwoordigde groepe regoor die US te versnel, word die veeljarige personeelplanne voortdurend verfyn en uitgebrei.

'n Beduidende ontwikkeling in die verslagjaar is die aanstelling van 'n **Direkteur: Diensbillikheid** en volle integrasie van billike indiensneming in menslike hulpbronne-beleide en -prosedures. Nog 'n ontwikkeling was die insluiting van voornemende personeeldiversifisering as 'n prioriteit in die konsep kernstrategie wat daarna streef dat die Universiteit 'n voorkeurwerkgever word. Om hierdie diensbillikheidsvereiste van die US te bewerkstellig, het die diensbillikheidskantoor 'n projek begin om omgewings te heroriënteer rakende die belangrikheid van personeeldiversiteitsteikens en -doelwitte.

Die US het ook 'n goedgekeurde omvattende **Diensbillikheidsplan** ingestel. Die **Komitee vir Diensbillikheid** is ten volle funksioneel en help met die monitering en evaluering van vordering om die diversiteitsdoelwitte en -teikens te bereik. 'n Vennootskap is gevorm met 'n strategiese werwingsmaatskappy en lewer positiewe resultate in die identifisering en plasing van toepaslik gekwalifiseerde aangewese groepe.

Bruin, Swart en Indiër BSI-personeel vorm tans amper 25% van die totale akademiese korps by die US, en het gestyg vanaf bykans 24% in 2017. Wit akademiese personeel het in dieselfde tydperk van ongeveer 76% tot 75% gedaal. In terme van diensbillikheidsvlakke onder US-uitvoerende en nie-akademiese personeel het die persentasie BSI-personeel vanaf 58% in 2017 tot 59% in 2017 toegeneem, terwyl wit verteenwoordiging van ongeveer 42% tot 41% gedaal het. Alhoewel die personeelsdiversiteitsprofiel in die regte rigting beweeg, gebeur dit teen 'n taamlieke stadige pas.

- 7.8 Die US het tans 17 Nuwe Generasie Akademiese Program (nGAP) posisies, waarvan 12 in die vorige drie fases van die inisiatief toegeken is. Fase 4 is in Maart 2018 aangekondig en die US het vyf posisies (uit 'n moontlike vyf) suksesvol toegeken. Hierdie posisies is geprioritiseer vir *STEM* (wetenskap, tegnologie, ingenieurswese en wiskunde)-omgewings en is toegeken aan die volgende departemente: Agronomie, Siviele Ingenieurswese, Rekenaarwetenskap, Genetika (Planteteelt) en Mediese Virologie. Die US is tans besig met 'n werwingsproses.
- 7.9 **Talentbestuur en -ontwikkeling** geniet deurlopende aandag. Afrigting- en mentorskapprogramme word verleng en kursusse vir verskillende personeelkategorieë word konsekwent aangebied.
- 7.10 Verskeie **MH-prosedures en -regulasies** word tans bespreek en heroorweeg, onder andere die aanstelling van senior **PASS**-personeel, prestasiebestuur, die gedifferensieerde vergoedingsbenadering en die flexi-werkreëlings. **Die kwessie van dagsorgreëlings vir personeel ontvang doelbewuste deurlopende aandag.** Die desentralisasie van akademiese aanstellings is gedurende die verslagtydperk ingestel. Die Aanstellingskomitee van die Senaat vervul 'n koördinerende, toesighoudende en strategiese rol in hierdie nuwe raamwerk. Deur hierdie hersienings gee MH aandag aan die aanbevelings van 'n baie gunstige eksterne evaluering in die verslagjaar.
- 7.10 Gedurende die verslagjaar is die volgende **senior aanstellings en bevorderings** afgehandel:
- Die aanstelling van prof SA (Stan) du Plessis as Bedryfshoof en die aanstelling van mnr. VL (Victor) Mothobi as Hoofdirekteur: Menslike Hulpbronne op 1 Januarie 2018.
 - Drie dekane het hul posisies ingeneem: Prof JL (Wikus) van Niekerk in die Fakulteit Ingenieurswese op 1 Julie 2017, Prof N (Nicola) Smit in die Fakulteit Regsgeleerdheid op 1 Augustus 2017, en Prof RW (Reggie) Nel in die Fakulteit Teologie op 1 November 2017. Prof I (Ingrid) Woolard, het op 1 Mei 2018 by die US aangesluit as die Dekaan van die Fakulteit Ekonomiese en Bestuurswetenskappe.
 - Dr LB (Leslie) van Rooi is met ingang 1 Julie 2017 as Senior Direkteur: Sosiale Impak en Transformasie aangestel. Die Senior Direkteur: Sosiale Impak en Transformasie is verantwoordelik vir die bestuur en toesig oor die aktiwiteite van die Afdeling Sosiale Impak, die Transformasiekantoor, US Woordfees en die Universiteitsmuseum.
 - Mnr GCS (Gerhard) Lipp is bevorder tot Senior Direkteur: Regsdienste met ingang 1 Julie 2017.

8. Institusionele Vennootskappe

Benewens vennootskappe met munisipaliteite, waarna hierbo verwys is, is verskeie institusionele vennootskappe wat deur toepaslike fakulteite uitgevoer word, vanuit hierdie VS ondersteun, onder andere die Departement van Verdediging, die Departement van Gesondheid, munisipaliteite, kerke, die Konsortium van Hoër Onderwys in die Wes-Kaap

(CHEC), en Elsenburg Kollege. 'n Hersiene oorenkoms wat die samewerking met die Departement van Verdediging versterk, is aangegaan en onderteken. Hierdie oorenkoms is van hoë strategiese waarde. Dit is merkwaardig dat dit hernu is nadat die DVV vir 'n paar jaar ook vennootskappe met universiteite nader aan hul hoofkwartier in Pretoria oorweeg het. 'n Vennootskap tussen die Fakulteit Geneeskunde en Gesondheidswetenskappe en die Noord-Kaapse Departement van Gesondheid word tans ontwikkel.

9. Slotsom

- 9.1 Waardering word uitgespreek teenoor die personeel van die VS wat met goeie werksetiek en toewyding aan die kerntaak van die Universiteit funksioneer, asook aan alle interne en eksterne vennote op hierdie reis.
- 9.2 Nadat verskeie beleide en planne in hierdie VS geformuleer is, en die strukture wat hieruit voortgespruit het tot stand gekom het, het die modus die afgelope jaar verander na implementering, operasionalisering, monitering en toenemend ook verslagdoening.
- 9.3 Oor die afgelope drie jaar is nuwe paradigmas van temas soos sosiale impak, transformasie en personeelwelwees ontwikkel. Die versterking, verdieping en konsolidering van hierdie temas bly 'n prioriteit.

In saamstappende verbondenheid

Nico Koopman

1 Junie 2018